

Fremtidens tendenser for dansk landbrug: Klima, miljø, verdensmarked og forbrugere

Jesper Bo Jensen, ph.d.
Fremtidsforsker

Byer i fremtiden

Den flettede by –
funktionerne blandet

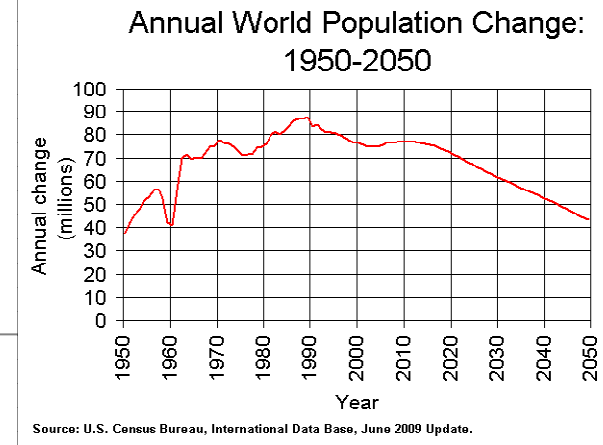
Virksomheden uden
hovedsæde

De nye nomader på vej fra
oase til oasen

Dagen som en lang, fraktal
rute igennem byen

Vækst i antal mennesker og i byer

375 mill. flere på 5 år

Større byer

**Større koncentration i
byerne**

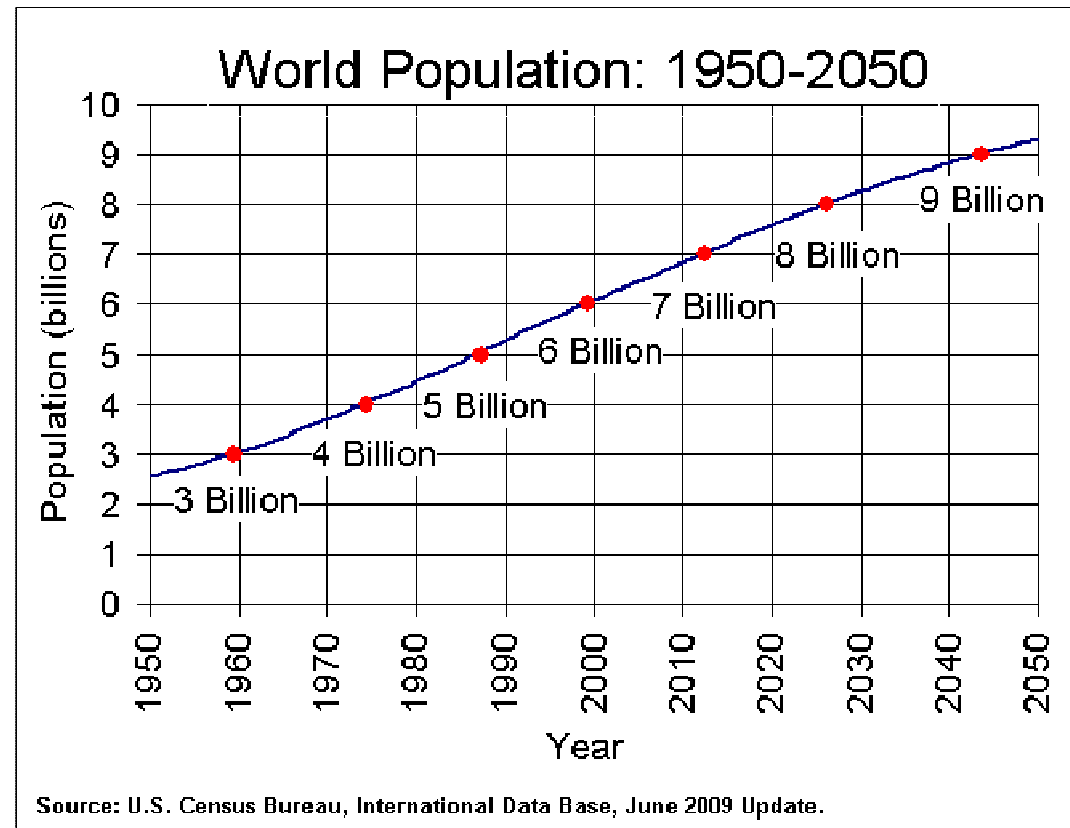
**Forsyning og komfort –
masser af vækst**

Vandproblemer:

- Forsyning
- Affaldsvand

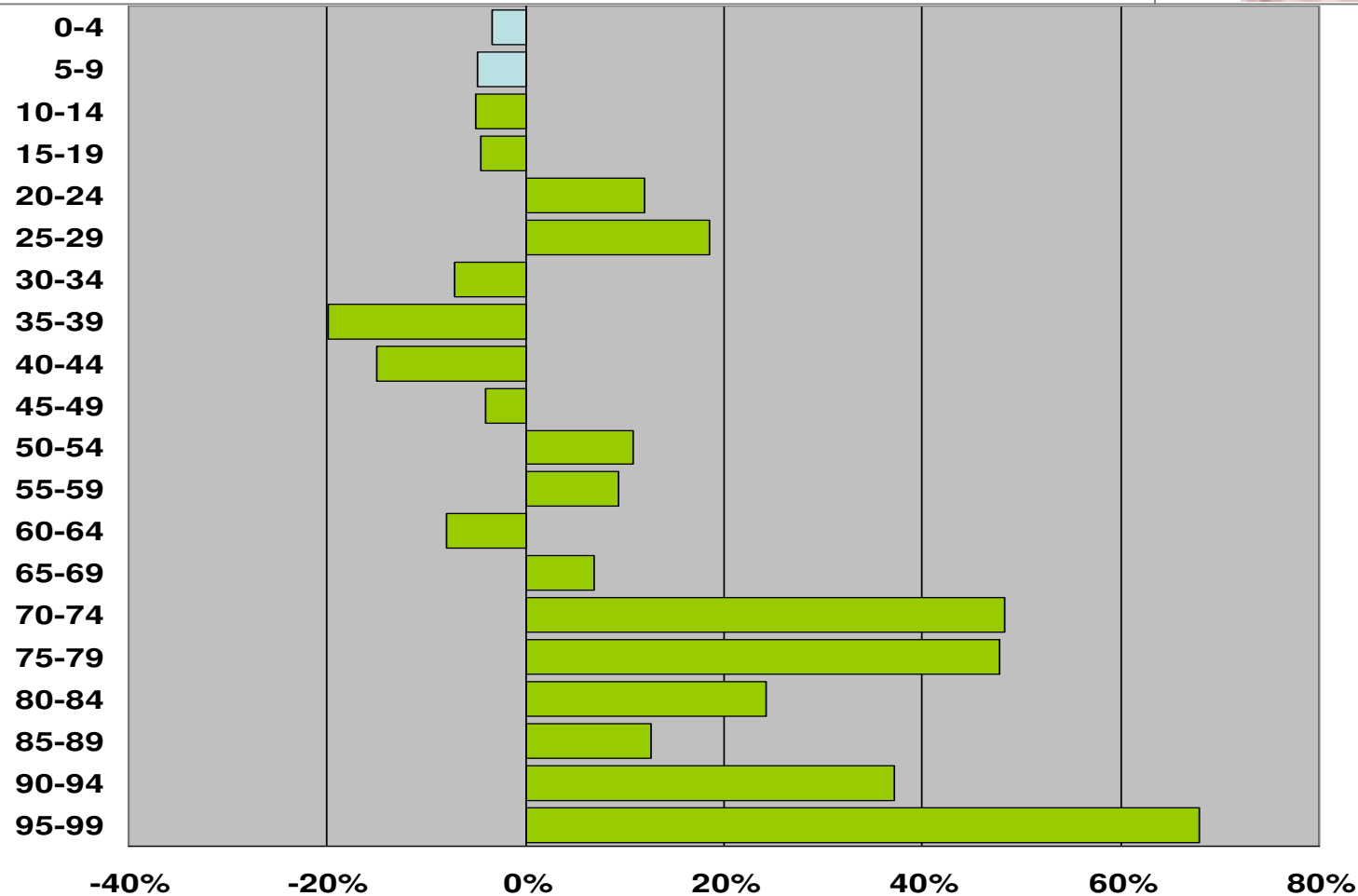
Størst vækst i BIC

- Rusland vokser ikke

Befolkningsudviklingen

Danmark 2010-2020

Demografi

Absolutte tal 2010-2020

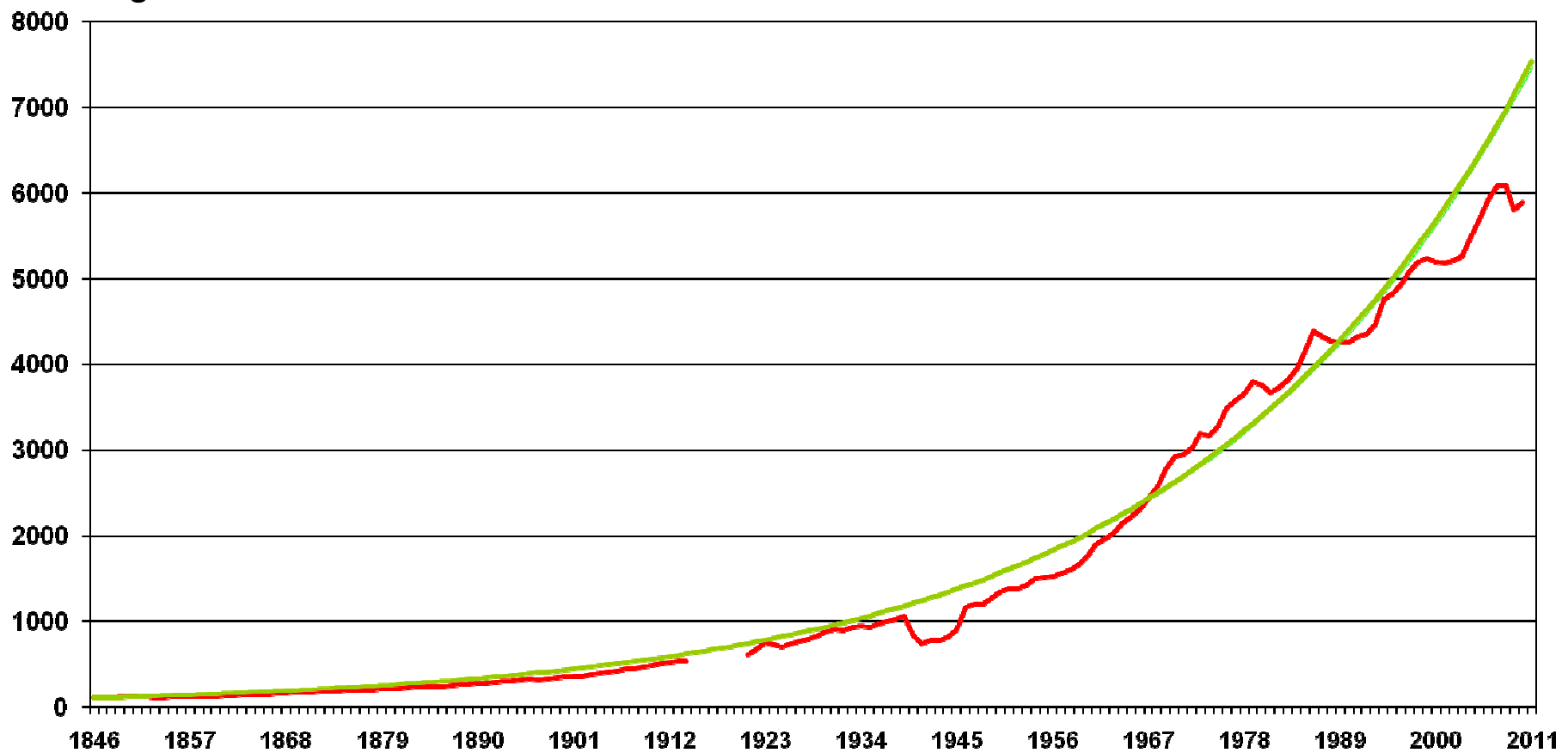
	2010, pers	2020, pers.	Ændring
0-9	655259	628058	-27201
10-19	695035	661786	-33249
20-29	632104	728571	96467
30-39	739430	637511	-101919
40-49	813910	735884	-78026
50-59	714206	786275	72069
60-69	671231	661890	-9341
70-79	376520	557499	180979
80-89	191399	229342	37943
90 +	36749	53007	16258
I alt	5525843	5679823	153980

Privat forbrug

(Gennemsnitlig stigning 2,6% p.a.)

Mængdeindeks

Tidsånden efter krisen

Økonomisk nedtur skabte ændringer i tidsånden:

- **Fra optimalisme og substans til eskapisme og gryende optimesme:**
- **Den lille luksus – små forkælelser**
- **Introvert forbrug – ikke ekstrovert og demonstrativt**
- **Fornuft frem for overflod – den lille regnemaskine**
- **Ny moralisme – gøre det rigtige (kost, livsstil, opdragelse etc.)**

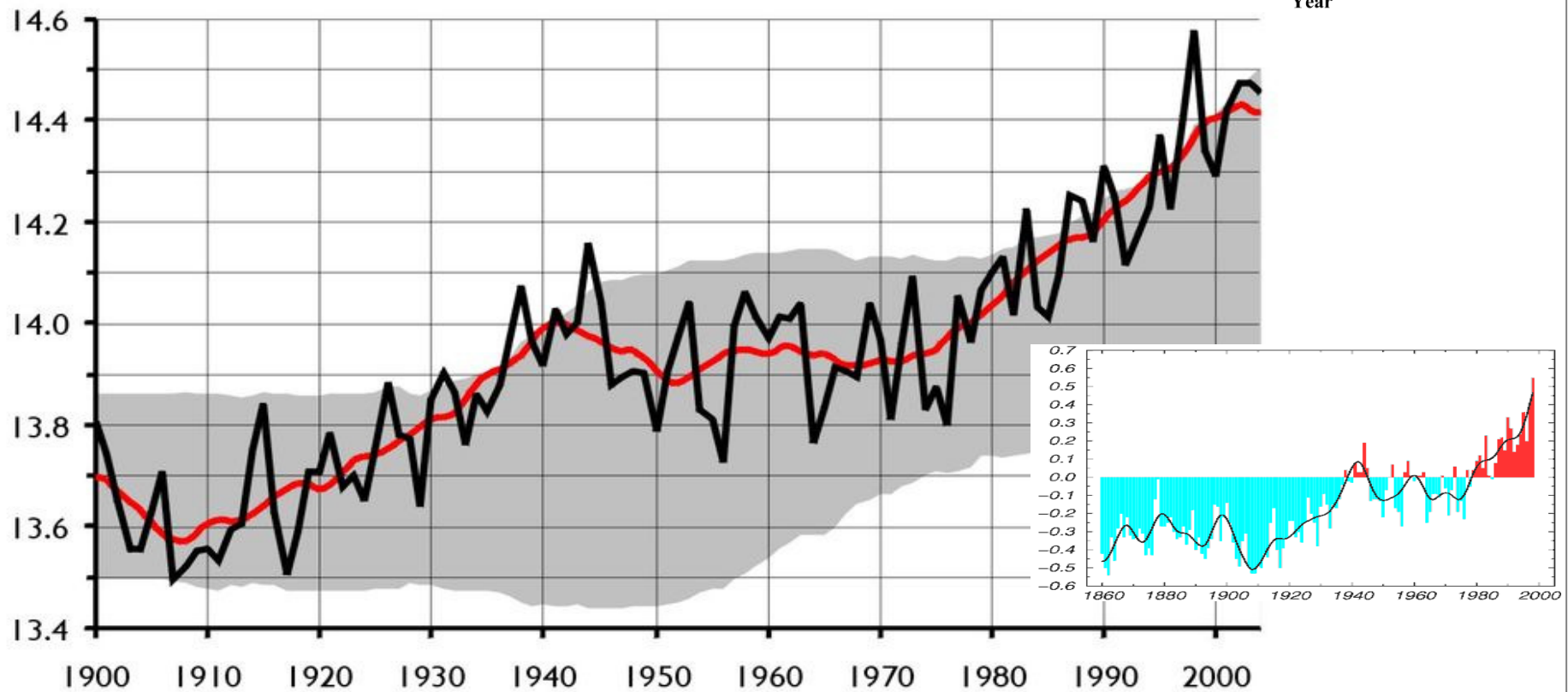
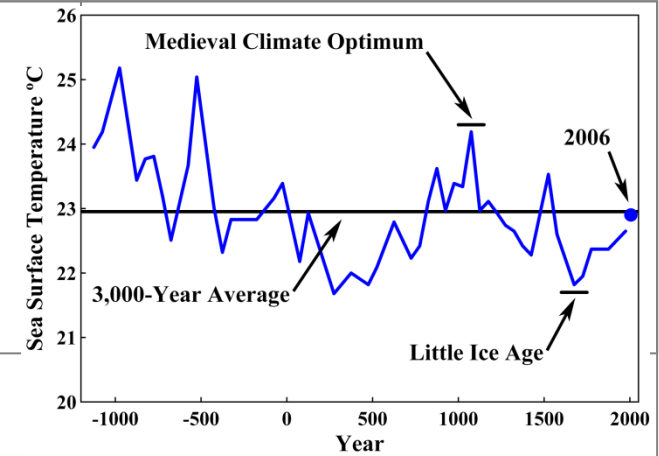
De nye værdier: Samvær, hjælpsomhed, overskud

De nye fokusområder: Natur, sundhed, sikkerhed

Det evige liv – fokus på forlængelse (seniorer) og det at komme igennem forældrefasen

Demonstrativt social og mentalt overskud frem for materialet

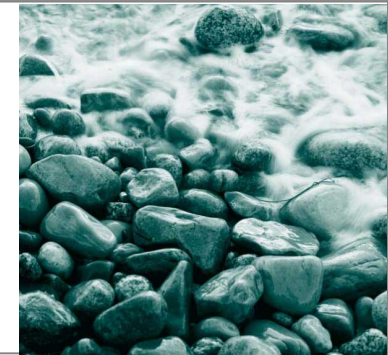
Udviklingen i temperaturen

Ressourcerne

Tag ansvar for fremtiden
– nedsæt dit CO₂-udslip

Det går galt.....ikke sandt?

Kinesere med svinefarme, oliefyr og folkevogne!

Der er kul nok til mindst 500 år

Der er olie til 40 år

Der er vindmøller og solenergi indtil Jorden går under

Der er altid teknologiske gennembrud

Drivhuseffekten - hvad er egentlig problemet?

– Det er ikke energiforbruget - det er udledningen

Der er også en anden politisk dagsorden på energiområdet

Klima: Den politiske og den personlige agenda

Som Politik:

Det er det vigtigste emne i mange år

Det vil sætte dagsordenen i lang tid

Men det er almindelige regulering,
der skal til

Hvornår kommer der en int. aftale?

Som forbrugertendens:

CO2 er hot – men krisen er hottere

Al Gore var superstar

Det varer lige så længe som sidste gang - i Danmark
frem til 2010

Hvor mange har købt CO2 aflad hos SAS?

Agenda-sætning

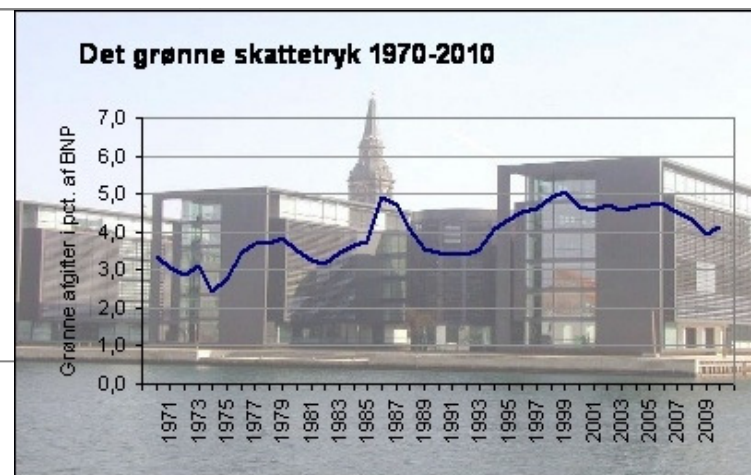
Ekspllosiv agenda

Den store offentlige agenda:
Forbrugere, borgere, politikere, partier, organisationer & foreninger,
TV, alle medier, alle journalister,
masser af deltidsdeltagere og newcomers,
Eksponeringsområde for medie-darlings

Ekspert agenda:
Sektorinteresser: Myndigheder, ministre & ordførere,
virksomheder, faglig personale, eksperter
organisationer og specialiserede mediefolk

Specialist agenda
Kun begrænset offentlig interesse
For emnet

Skattereform 2.0

Den næste del af skattereformen bliver grøn

- Afgifter på energiforbrug, biler etc.
- Der bliver flest afgifter på dem, der ikke har en god organisation eller en stor samfundsmæssig betydning
- Men det bliver ikke blot forbrugerne denne gang

En anden regering vil gøre det samme – blot kræve flere penge ind

Energi-regulering

Stigende afgifter – skattereformer skal finansieres

Alt skal stige – og ikke med det formål at bruge mindre, men at give penge

Mere adfærdsregulering – CO2 neutralitet bliver fremmet

Måske forbud mod bestemte former for el

Afgifterne på grøn strøm bliver så høje som muligt

Klima, bæredygtighed og bygninger

Der er en regulering allerede, der sikre klima-korrekte bygninger, når de er nybyggede

– Der er forskellige klasser

Det skal skabes, så vi stadig har mulighed for al bekvemmelighed og luksus – spabad, køkkengrej, hurtigtørre mv.

Hvor bæredygtige er byggematerialet?

Kan man gå hele vejen til knallerten i Vietnam?

Det er også politik – forvent ikke rationelle løsninger på afgiftsområdet

Energiafgrøder

**Attention
Environmentalists:
Keep your SUV.
Forget organics.
Go nuclear.
Screw the spotted owl.**

If you're serious about global warming,
only one thing matters:
Cutting carbon. That means facing
some inconvenient truths.

**Der bliver stigende energifgifter
i en lang årrække**

Vi står godt internationalt på energiområdet

**Der vil blive en del vækst i energi fra alle typer af
bioaffald**

**Kombi-energi bliver måske fremtiden – hvad kan
energiefgrøder supplerer?**

**Bio-fuel vil først få en fremtid, når det er 2. generation
eller 3. generation er udviklet**

Energiregnskaber for en bil er ikke simpelt

Fødevaretendenser

Den samlede ernæringsværdi og sundhedsvurdering på den samlede diet

Mad – motion – mental sundhed – voksne, skolebørn & indlæring, ældre – sundhed – operationer – mv. (ordineret ernæring)

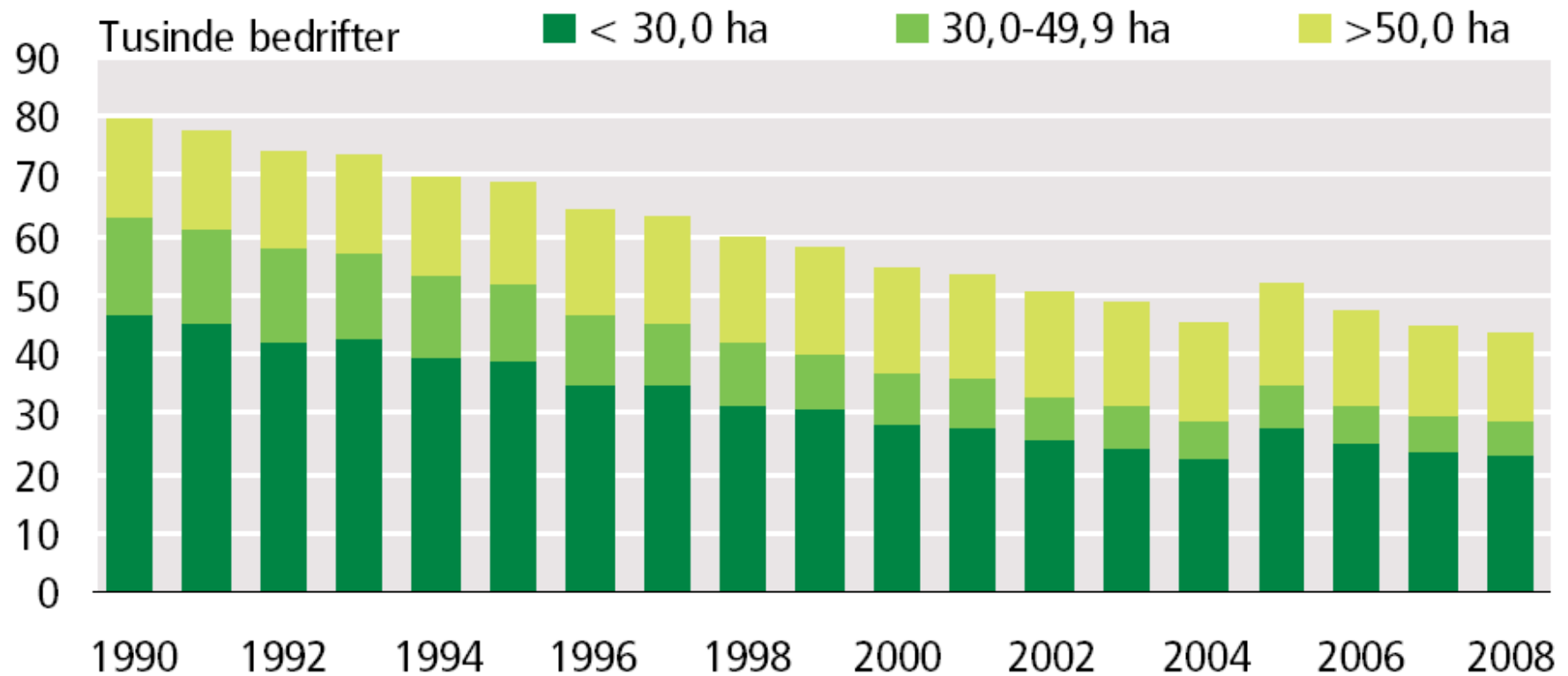
Mad og status. Vi er det vi spiser – høj status i den rigtige mad

Individuel fødevare-sammensætning – fedt, carbs, mineraler efter en individuel plan

Vi er på vej væk fra den totale forskrækkelse – ok at være lidt buttet, motion behøver ikke være 1 time om dagen

Strukturudviklingen

LANDBRUG FORDELT EFTER AREALSTØRRELSE

Liberalisering

**Verdensmarkedet for fødevare er opdelt i tre regioner:
Europa, Amerika og Asien**

**Der findes ikke en markedspris for landsbrugsvarer på
globalt plan**

**Krisetid er en farlig tid for verdenshandlen vi er ikke på
vej mod 1930erne, men der er bestemt mørke skyer i
horisonten – 3-5 år med usikkerhed**

**Der vil ske fortsatte liberaliseringer – men der er ikke
udsigt til en egentligt frit marked de kommende 10-12 år**

**Om 50-70 år kan det frie marked for landsbrugsvarer være
en realitet**

Fødevarer, korn og foderstoffer i fremtiden

Bliver dyrere - igen

Bliver fortsat uden et egentligt verdensmarked – med mindre der sker noget meget markant med støtteordningerne

Der bliver konkurrence med energisektoren om alle cereals – i ca. 20 år

Gensplejsede kornsorter vinder indpas i de største dele af verden – EU tager sig god tid om at vende sig til tanken

Image er vigtigt!

Man skal have et grønt image – der gives ikke ekstra for det

Et brunt image er det samme som at gøre sig klar til den sorte gryde

- se bare på landbruget

Der er lang vej op, når man først er kommet ned

Sørg for at opføre Jer pænt og tage afstand fra dem, der ikke gør det

FREMTIDEN ER LOKAL,
REGIONAL OG GLOBAL

www.fremforsk.dk

Jesper Bo Jensen

Fremforsk
Montanagade 29E
8000 Århus C

E bj@fremforsk.dk

T 86 11 47 44

M 20 67 45 00

